

Domeinbeschrijving Haptotherapie

Inhoudsopgave¹

1	Inleiding	3
2	Theoretische uitgangspunten van de Haptotherapie	4
3	Doelstelling en werkwijze van de Gz-Haptotherapeut ²	5
4	Indicatiegebied Haptotherapie	6
5	Taken en deskundigheid van de Gz-Haptotherapeut	7
6	Haptotherapeutische interventies	8
7	Kennisdomeinen, opleiding en positionering van de Haptotherapie	10
8	Haptotherapie en Wetenschap	12
9	Werkgroep Domeinbeschrijving	14

-
1. Waar in de tekst de mannelijke vorm wordt gebruikt, kan men in het algemeen ook de vrouwelijke vorm lezen.
  2. Lid van de Vereniging van Haptotherapeuten (VVH) en geregistreerd in het kwaliteitsregister van Gz-Haptotherapeuten.

1 Inleiding

Voor u ligt de nieuwe domeinbeschrijving Haptotherapie (versie 2023). De vorige versie werd vastgesteld in 2009. Sindsdien heeft de Haptotherapie zich inhoudelijk en organisatorisch doorontwikkeld. Anno 2023 zijn er deels andere contextuele omstandigheden.

Er is wetenschappelijk onderzoek beschikbaar waaruit de effectiviteit blijkt van haptotherapie bij een aantal specifieke indicaties voor haptotherapie. Gz-Haptotherapeuten werken tegenwoordig ook binnen de tweedelijnsgezondheidszorg in Nederland, voorheen waren zij met name actief binnen de eerstelijnsgezondheidszorg. Steeds vaker participeren Gz-Haptotherapeuten in (transmurale) multidisciplinaire samenwerkingsverbanden, samen met o.a. huisartsen, fysiotherapeuten, verloskundigen, gynaecologen, psychologen en psychiaters.

Om de Haptotherapie als discipline duidelijk te positioneren binnen deze samenwerkingsverbanden en kennisnetwerken, is een heldere eigentijdse domeinbeschrijving noodzakelijk. Bovendien biedt een duidelijke domeinbeschrijving houvast aan de Gz-Haptotherapeut voor een goede communicatie met (potentiële) patiënten/cliënten en verwijzers, en kan het de basis vormen voor kwaliteitsverbetering en verdere professionalisering van de Haptotherapie.

In deze domeinbeschrijving wordt er in het bijzonder ook stilgestaan bij de deskundigheid van de Gz-Haptotherapeut betreffende de therapeutische aanraking die als onderdeel van de Haptotherapie, naast de inzichtverlenende gesprekken en vaardigheidsoefeningen, mede bepalend is voor de reikwijdte van het domein Haptotherapie.

Binnen het domein van de Haptotherapie kent de Gz-Haptotherapeut drie posities van (samen)werken:

1. zelfstandig werken
2. meewerkend samenwerken
3. initiërend/coördinerend samenwerken.

Deze posities bepalen de subdomeinen van de Haptotherapie en zullen worden toegelicht.

Het bestuur van de Vereniging van Haptotherapeuten (VVH) hoopt dat de nieuwe domeinbeschrijving Haptotherapie een positieve bijdrage zal leveren aan het verduidelijken van de positie van de Haptotherapie binnen de eerstelijns- en tweedelijnsgezondheidszorg in Nederland.

Voor vragen en/of opmerkingen over de Domeinbeschrijving Haptotherapie kunt u zich wenden tot het secretariaat van de VVH.¹

Laurens de Kleine, voorzitter
Vereniging van Haptotherapeuten (VVH)

---

1. VVH-Secretariaat: Eerste Keucheniusstraat 35 H, 1051 HP Amsterdam, tel.: +31 (20) 488 71 16, e-mail: info@haptotherapeuten-vvh.nl
Het bureau is telefonisch bereikbaar op ma. en wo. van 10:00 - 12:00 uur.

2 Theoretische uitgangspunten van de Haptotherapie

Haptotherapie baseert zich op de fenomenologie van de Haptonomie. Haptotherapie is de toepassing van de haptonomische fenomenen, zowel in dialoog als in (aan)rakend contact.

Haptotherapie helpt mensen bij de ontplooiing van hun gevoelsleven en richt zich op de gezonde mogelijkheden die eenieder heeft om te komen tot innerlijke basiszekerheid en ontwikkeling van autonomie door een beroep te doen op zijn affectieve vermogens.

Haptotherapie is een persoonsgerichte therapie, waarbij de zelfbeleving als bezielde, affectieve lichamelijke centraal staat en waarmee 'heel de mens' omvat wordt. De affectief bevestigende ontmoeting is kenmerkend binnen de haptotherapie.

Gz-Haptotherapeuten zijn werkzaam op het terrein van het bevorderen en/of het in stand houden van het welbevinden en het zo optimaal mogelijk (laten) functioneren van de mens. Zij houden zich bezig met zowel lichamelijke als psychische problematiek.

In een open en vertrouwensvolle ontmoeting kunnen trauma's en frustraties aan de oppervlakte komen zodat zij in veilige nabijheid, afgezwakt of opgeheven kunnen worden. Zo vindt de patiënt/cliënt de mogelijkheid zijn in aanleg aanwezige affectieve vermogens te ontwikkelen; vermogens die verband houden met levensdrift, vitale verlangens en levenslust: de fundamenten van zijn bestaan.

Als zodanig heeft de Haptotherapie een plaats binnen de eerstelijns gezondheidszorg.

3 Doelstelling en werkwijze van de Gz-Haptotherapeut

De Gz-Haptotherapeut is in zijn handelen onder andere gericht op het mobiliseren van eigen vermogens van de cliënt. Hij zorgt voor een helder en duidelijk contact waarin de cliënt zich veilig en vertrouwd weet en waarin een ontmoeting kan plaatsvinden, waarbij gaandeweg de aandacht verschoven wordt van de klacht of het probleem naar de persoon van de cliënt.

Hij luistert daarbij zorgvuldig naar de beweegredenen van de cliënt, opdat duidelijk wordt of - en in welke mate - hij de cliënt dient te ondersteunen, aan te spreken, uit te nodigen of te activeren. Steeds gaat het om het mobiliseren van die vermogens die de cliënt in staat stellen met klachten en problemen om te gaan en hierop antwoorden te vinden.

De Gz-Haptotherapeut schept in het contact - en vooral in de aanraking - die voorwaarden voor de cliënt die het mogelijk maken zijn hulpvraag en zichzelf onder ogen te zien.

Naast of in plaats van de directe aanraking biedt de Gz-Haptotherapeut de cliënt andere ervaringssituaties aan die hem in staat stellen anders met zichzelf - en daarmee met de invloed van zijn omgeving/buitenwereld - om te gaan. Dit kan met behulp van materialen en/of bewegen in de ruimte.

De Gz-Haptotherapeut is in staat door zijn interventies een relatie te leggen tussen enerzijds de klacht of het probleem van de cliënt en anderzijds de wijze waarop deze in het leven staat. Deze interventies hebben een positieve invloed op het herstel(proces) van het verstoorde evenwicht tussen enerzijds draag-/veerkracht en anderzijds draaglast van de cliënt.

4 Indicatiegebied Haptotherapie

Voor de Haptotherapie is sprake van 'directe toegankelijkheid', d.w.z. men kan met én zonder verwijzing rechtstreeks een afspraak maken met een Gz-Haptotherapeut naar keuze.

Verwijzing naar de Gz-Haptotherapeut

Een verwijzing van de huisarts, de praktijk-ondersteuner huisartsen of van een specialist naar de Gz-Haptotherapeut kan vergezeld gaan van een indicatie zoals:

- Aanhoudende Lichamelijke Klachten (ALK)
- Angstklachten
- Bevallingsangst¹
- Chronische pijn¹
- Depressieve klachten
- Hulpvraag bij kanker
- Hyperventilatie
- Persoonlijkheidsontwikkeling
- (Post-corona) vermoeidheidsklachten
- Problemen met intimiteit en nabijheid
- Psychosomatische klachten
- Relatieproblemen
- Rouw en/of Verlies
- Stress-/spanning gerelateerde klachten en/of burn-out²
- Traumatische ervaring

Directe Toegankelijkheid Haptotherapie (DTH)

Als een cliënt rechtstreeks een afspraak maakt met de Gz-Haptotherapeut, dan wordt door diegene naast bovengenoemde indicaties vaak ook het volgende omschreven als reden voor hun hulpvraag:

- Op het werk en/of thuis geen eigen plek ervaren
- Geen contact met het eigen lichaam hebben
- Altijd in het hoofd zitten, i.e., altijd maar nadenken/peikeren over van alles
- Niet weten wat te willen of te voelen
- Moeilijkheden hebben met het herkennen en uitdrukken van gevoelens
- Grenzen moeilijk kunnen aangeven
- Onvoldoende vitaliteit en levenslust ervaren

- Veel stress/spanning voelen
- Niet tot rust kunnen komen
- Gevoelens van onzekerheid, angst, hulpeloosheid, eenzaamheid of boosheid³
- Gebrek aan zelfvertrouwen en moeite met contact maken.

Toelichting indicaties

Wanneer men ziek is of iets mankeert, wil men daar over het algemeen zo snel mogelijk van af. Ziekte kan echter ook een signaal zijn om wat aan jezelf te doen. Zo kan een klacht iemand een mogelijkheid tot groei geven. Acceptatie van- of het leren omgaan met een klacht of ziekte gaat aan de mogelijke groei vooraf. Wanneer er bijvoorbeeld geen evenwicht bestaat tussen iemands gevoel en verstand, tussen dat wat men moet/wil en kan, kunnen klachten ontstaan van lichamelijke en/of psychische aard, zoals spierverkrampingen, buikklachten, maagklachten, te hoge bloeddruk, hyperventilatie en andere nerveuze klachten, angst, onrust, slaapstoornissen. De specifieke wijze waarop men reageert is voor ieder mens uniek.

Contra-indicaties voor Haptotherapie

Verwijs niet naar haptotherapie indien er is sprake van ernstige psychiatrische symptomen die niet- of onvoldoende onder controle zijn, zodat zelfs met ondersteuning van psychiatrische medebehandeling, een werkzame behandelrelatie niet mogelijk is en/of als er taal- of communicatieproblemen zijn, die het volgen van haptotherapie onmogelijk maken.

1. Richtlijn beschikbaar
2. Meest voorkomende indicatie voor haptotherapie
3. Wordt genoemd door volwassenen die voor zichzelf komen, maar ook door ouders als ze met hun kinderen bij de Kinderhaptotherapeut komen

5 Taken en deskundigheid van de Gz-Haptotherapeut

De essentie van de Haptotherapie is het op gang brengen of het helpen herstellen van de vanzelfsprekende bevestigende wisselwerking tussen het individu en zijn sociale omgeving. De gevoelens van eigenheid en oorspronkelijkheid worden hierdoor hersteld en bevorderd. Hierbij staat het affectieve contact en de open attitude van de ene mens naar de andere centraal. Voor het bewustzijn en ervaren daarvan is de eigen lichamelijke beleving een voorwaarde.

De mens heeft een geheugen voor allerlei soorten ervaringen uit zijn leven. Al die ervaringen vormen hem en worden teruggevonden in de wijze waarop hij zich presenteert in houding, beweging, gedrag en allerlei andere vormen van communicatie tussen de mens en zijn omgeving. Door onder andere de directe, voelbaar bevestigende, aanraking kan de mens zichzelf (weer) als goed ervaren en zich bewust worden van de betekenis van die opgeslagen ervaringen. Door deze bewustwording ontstaat inzicht in hoe hij met zichzelf en met de ander communiceert en wat hij nodig heeft om verder te groeien en hoe hij kan omgaan met eigen mogelijkheden en/of beperkingen.

Samen met de cliënt onderzoekt de Gz-Haptotherapeut wat de relatie is tussen zijn ingebrachte hulpvraag c.q. zijn problematiek en het beeld wie die persoon is. De Gz-Haptotherapeut heeft geleerd om op basis van die relatie de cliënt therapeutisch te begeleiden, waarbij hij vanuit zijn deskundigheid in staat is een verband te leggen tussen enerzijds de klacht of het probleem van de cliënt en anderzijds de wijze waarop deze in het leven staat en geholpen kan worden.

De Gz-Haptotherapeut is in staat om via screening, anamnese, vragenlijsten en haptotherapeutisch onderzoek indicaties en contra-indicaties te onderkennen. De grenzen van de Haptotherapie liggen daar waar het lichaam 'als object' dient te worden gerepareerd of waar psychische klachten niet meer binnen het gevoel en/of de rede kunnen worden geordend (contra-indicaties), zoals bijvoorbeeld het geval is bij ernstige psychiatrische stoornissen.

In geval er sprake is van een contra-indicatie zal de Gz-Haptotherapeut - eventueel in overleg met huisarts/specialist of collega Haptotherapeut - gericht doorverwijzen. Hiertoe dient hij kennis te hebben van de sociale kaart van de gezondheidszorg.

6 Haptotherapeutische interventies

De Gz-Haptotherapeut zelf is een belangrijke factor in de therapie. Het toepassen van haptotherapeutische vaardigheden of kennis is niet mogelijk zonder betrokkenheid en present-zijn, want de wederkerigheid in het therapeut–cliëntcontact is de basis van de haptotherapie. Van de Gz-Haptotherapeut mag dan ook verwacht worden dat hij een persoonlijke en professionele ontwikkeling heeft doorgemaakt, waarbij het accent ligt op:

- gevoel voor en kennis van eigen lichaam en lichamelijkeheid,
- ontwikkeling van stabiliteit, veerkracht en flexibiliteit in geestelijke- en lichamelijke zin,
- ontwikkeling van affectieve contactuele vermogens,
- herkennen en hanteren van eigen behoeften, interesses en socialisatieprocessen.

Haptotherapie kent een introductiefase en een therapiefase

Introductie

De cliënt maakt kennis met zijn eigen vermogens van de tastzin en het gevoel. De tast kan het specifieke aangrijpingspunt zijn om de cliënt bewust te maken van zijn contactuele vermogens: zich in contact gevoelsmatig uit te breiden naar de ander (openen) of terug te trekken in zichzelf (sluiten).

De wijze waarop de Gz-haptotherapeut deelneemt in het contact, door aanwezigheid en presentie, creëert een sfeer waarin de cliënt hierin kan onderzoeken. Dit biedt vervolgens mogelijkheden om de cliënt te begeleiden naar een meer open bestaans- en zijnswijze, zowel naar zichzelf toe als naar de buitenwereld.

Therapie

De Gz-Haptotherapeut brengt zijn cliënt in contact met diens eigen voelende, haptische vermogens. Hij doet dat meestal via directe aanraking, waarbij de cliënt op een behandelbank zit of ligt. Hij biedt de cliënt de mogelijkheid om deze haptische vermogens die in aanleg aanwezig zijn, te ontwikkelen en in zijn bestaan te integreren zodat hij er volledig over kan beschikken. Zo kunnen bijvoorbeeld oude kwetsuren gedeeld en geheeld worden en het verleden beter hanteerbaar wordt.

De Gz-Haptotherapeut is dus in staat om een relatie te leggen tussen de klacht van de cliënt en de manier waarop deze in het leven staat, waardoor hij (steeds meer) zelf verantwoordelijkheid kan nemen voor zijn eigen welzijn en gezondheid. De Gz-Haptotherapeut kan op drie niveaus ervaringsgerichte situaties aanbieden. Deze drie niveaus beïnvloeden elkaar en zijn: het niveau van de lichamelijkeheid, het cognitieve niveau en het affectieve niveau. Het ervaren van de samenhang tussen deze niveaus bepaalt vervolgens hoe de cliënt zich in de wereld beweegt en gedraagt.

Therapeutische aanraking

Haptotherapie is een leerroute met inzichtgevend gesprekken, vaardigheidstraining en therapeutische aanraking die de eigen zelfstandigheid stimuleert en persoonlijke groei bevordert. Bij haptotherapie gaat de patiënt/ cliënt het eigen gevoelsvermogen ‘aan den lijve ervaren’.

Het gebruik van therapeutische aanraking is een centraal kenmerk van haptotherapie en haptotherapeuten die werkzaam zijn in de gezondheidszorg, zijn speciaal opgeleid en getraind om deze vorm van aanraking toe te passen (Plooi, 2005).¹

1. Plooi, E. (2005). Haptotherapie. Praktijk en theorie Amsterdam, the Netherlands: Harcourt.

In de context van (psycho)therapie is aanraking echter een onderwerp van discussie tussen voor- en tegenstanders (Bonitz, 2008; Hetherington, 1998; Storksens, 2012).^{2,3,4} Kertay en Reverie (1993) merkten bijvoorbeeld op dat aanraking in psychotherapie contratherapeutisch zou kunnen werken als de therapeut het als een techniek of op een niet-authentieke manier gebruikt (Kertay, 1993).⁵ Daarom betoogde Bonitz (2008) dat een therapeut voldoende moet worden getraind in de manier waarop het aanraken wordt toegepast (Bonitz, 2008).²

Dat roept de vraag op wanneer een training als voldoende kan worden beschouwd en wat er precies moet worden getraind. Elkaar aanraken is meestal een normaal onderdeel van het dagelijks leven tussen ouders en hun kinderen of binnen de intimiteit van een partnerrelatie. Tegelijkertijd is het in een psychotherapeutische relatie niet gebruikelijk.

Omwille van de duidelijkheid in de relatie met hun patiënten/cliënten worden haptotherapeuten in de gezondheidszorg daarom getraind in **therapeutisch aanraken**. Therapeutisch aanraken in de Haptotherapie betekent dat de cliënt respectvol wordt aangeraakt, dat wil zeggen op basis van maximaal naderen met behoud van professionele afstand.

Op deze manier is het voor zowel de patiënt/ cliënt als de Gz-Haptotherapeut duidelijk wat de betekenis van aanraken is in het kader van de behandeling. Die is er namelijk op gericht dat de cliënt weer zicht krijgt op zijn eigen vermogen om adequaat te voelen en die gevoelens op de juiste wijze te interpreteren.

-
2. Bonitz, V. (2008). Use of physical touch in the “talking cure”: A journey to the outskirts of psychotherapy. *Psychotherapy, Theory, Research, Practice, Training*, 45(3), 391-404.
  3. Hetherington, A. (1998). The use and abuse of touch in therapy and counselling. *Counselling Psychology Quarterly*, 11(4), 361-364.
  4. Storksens, H. T., Eberhard-Gran M., Garthus-Niegel S., Eskild A. (2012). Fear of childbirth; the relation to anxiety and depression. *Acta Obstetrica et Gynaecologica Scandinavica*, 91(2), 237–242.
  5. Kertay, L. (1993). The use of touch in psychotherapy: theoretical & ethical considerations. *Psychotherapy*, 30, 32-40.

7 Kennisdomeinen, opleiding en positionering van de Haptotherapie

Kennisdomeinen

Naast de medische- en psychosociale (basis)-kennis is de beroepsopleiding tot Haptotherapeut gebaseerd op de hieronder genoemde kennisdomeinen.

De Gz-Haptotherapeut heeft kennis van deze domeinen en kan deze kennis vertalen in zijn klinisch handelen:

- haptonomie
- (ontwikkelings)psychologie
- psychopathologie/psychiatrie (DSM)
- neurofysiologie
- seksuologie
- filosofie
- ethiek
- communicatie
- psychotherapeutische grondvormen
- dossiervorming

Opleiding

Gezien de benodigde specifieke kennis en vaardigheden van de in de gezondheidszorg werkende Gz-Haptotherapeut, worden er door de Vereniging van Haptotherapeuten (VVH) hoge eisen gesteld aan de geaccrediteerde beroepsopleidingen tot Haptotherapeut. Dit heeft geleid tot een tweesporenbeleid met betrekking tot de geaccrediteerde opleidingen inzake de kwaliteitsborging. Vanuit de beroepsopleidingen wordt de kwaliteit door de Stichting Post Hoger Beroeps Onderwijs (SPHBO) jaarlijks gecontroleerd. Vanuit de Vereniging van Haptotherapeuten (VVH) wordt de kwaliteit door de Commissie Opleidingen eveneens jaarlijks gecontroleerd aan de hand van het Accreditatie Instrument Opleidingen Haptotherapie.

De Stichting Post Hoger Beroeps Onderwijs (SPHBO)

De SPHBO stelt kwaliteitseisen waaraan de hierboven genoemde beroepsopleidingen tot Haptotherapeut moeten voldoen om aangemerkt te kunnen worden als een **Post HBO-Registeropleiding**. Deze kwaliteitseisen zijn procedureel en inhoudelijk van aard. Inhoudelijk zijn ze gericht op:

- marktrelevantie van de opleiding
- niveau van de opleiding
- kwaliteit van het programma
- actualiteit van de inhoud.

Essentieel daarbij is dat het beroepenveld actief bij de ontwikkeling en bij het onderhoud van de opleiding is betrokken. Met deze belangrijke eis wordt bevorderd dat de opleiding optimaal aansluit op de behoefte van het werkveld.

De SPHBO toetst de kwaliteit op tenminste twee punten:

1. Bij aanmelding van de opleiding wordt inhoud en zwaarte getoetst door Toetsingscommissies, waarin onafhankelijke deskundigen zitting hebben die onder auspiciën van de SPHBO onder meer inhoud, niveau, zwaarte, didactische opzet, studeerbaarheid, arbeidsmarktrelevantie en toegevoegde waarde voor het werkveld beoordelen.
2. Na afronding van de opleiding wordt op grond van een systeem van permanente kwaliteitsbewaking structureel beoordeeld of, en welke, aanpassingen van inhoudelijke of organisatorische aard dienen te worden doorgevoerd.

Omdat het kwaliteitssysteem van de SPHBO uitgaat van een continue kwaliteitsverbetering wordt jaarlijks van de zijde van de Registeropleidingen (door een onafhankelijk adviesorgaan: de Adviescommissie) een voortgangsrapportage (Verklaring Adviescommissie) bij de SPHBO verwacht.

De Commissie voor Accreditatie Opleidingen

De Commissie voor Accreditatie Opleidingen van de VVH beoordeelt en toetst jaarlijks de kwaliteit van de door de VVH geaccrediteerde beroepsopleidingen tot Haptotherapeut op grond van het Accreditatie Instrument Opleidingen Haptotherapie. De Commissie toetst op acht aandachtsgebieden die elk zijn onderverdeeld in diverse deelgebieden:

1. Opleidingsprofiel en inhoudelijke verantwoording
2. Onderwijsprogramma
3. Onderwijsproces
4. Kwaliteitszorg/innovatie
5. Personeel
6. Randvoorwaarden
7. In- en uitstroom cursisten, opleidingsresultaten
8. Beleid, organisatie en samenwerking.

De opleidingen hebben daarnaast diverse vormen van interne kwaliteitszorg, zoals o.a.:

- Jaarlijkse bijstelling van het opleidingsprogramma op basis van docent- en student-evaluaties
- Docenttrainingen 4 - 6x per jaar: vakinhoudelijk en didactisch
- Theoriegroepen van docenten voor verdere theorieontwikkeling.

Kwaliteitswaarborg van de Haptotherapie

De kwaliteit van de behandeling haptotherapie die door Gz-Haptotherapeuten wordt aangeboden, wordt gegarandeerd door vier cumulatieve voorwaarden waaraan ten minste voldaan dient te worden, namelijk:

1. de Gz-Haptotherapeut heeft een HBO/WO vooropleiding (NVAO-geaccrediteerd en door OCW-erkend)
2. heeft een erkend diploma haptotherapie (SPHBO-getoetst en VVH-geaccrediteerd)

3. heeft aantoonbare HBO medische- en psychosociale basiskennis
4. als garantstelling voor o.a. het opleidingsniveau en het onderhouden van de kwaliteit van de beroepsuitoefening via periodieke nascholing op het gebied van kennis, inzicht, vaardigheden en attitude, dient de haptotherapeut, die werkzaam is binnen de gezondheidszorg, geregistreerd te staan in het landelijk register van Gz-Haptotherapeuten dat wordt beheerd door de Vereniging van Haptotherapeuten (VVH) en daarmee te voldoen aan alle eisen betreffende o.a. opleiding, (na)scholing, beroepscode en praktijkrichtingseisen.

Positionering van de Gz-Haptotherapeut in de Gezondheidszorg

Gz-haptotherapeuten werken zowel binnen de tweede- als eerstelijnsgezondheidszorg in Nederland. Naast het zelfstandig werkzaam zijn op basis van zowel verwijzing als directe toegankelijkheid functioneren Gz-Haptotherapeuten vanuit twee posities binnen transmurale multidisciplinaire samenwerkingsverbanden, i.e., vanuit de positie als (1) initiatief nemend en coördinerend Gz-Haptotherapeut, of als (2) meewerkend Gz-Haptotherapeut.

- Ad 1: Als de cliënt naast Haptotherapie nog een of meerdere andere therapieën volgt, is de Gz-Haptotherapeut in staat om desgewenst initiatief te nemen tot een adequate afstemming van de behandelingen.
- Ad 2: Als de hulpvraag aan de Gz-Haptotherapeut deel uitmaakt van een multidisciplinair behandelplan, dan is de Gz-Haptotherapeut in staat om daarin actief te participeren en is hij in staat om periodieke bijdragen te leveren aan voortgangsrapportages en deel te nemen aan evaluaties en behandelbesprekingen.

¹ Zie bijlage van de VVH-Statuten, i.e., het Huishoudelijk Reglement, artikel 3.2

8 Haptotherapie en Wetenschap

De Vereniging van Haptotherapeuten (VVH) voert een actief beleid met betrekking tot het initiëren en (financieel) ondersteunen van wetenschappelijk onderzoek naar haptotherapie. Onlangs heeft het bestuur een inventarisatie laten uitvoeren van Engelstalige artikelen betreffende (1) onderzoek, (2) review, (3) visie en (4) reflective-practice, die in de afgelopen twintig jaar zijn gepubliceerd in wetenschappelijke tijdschriften en dat betreft:

Wetenschappelijk Onderzoek

- Klabbers, G. A., & Vingerhoets A. J. J. M. (2022). **Measuring patient-reported outcomes in Haptotherapy: an exploratory study of the Haptotherapeutic Well-being Scale (HWS)**, International Journal of Haptonomy & Haptotherapy, 1: 1-7.
- Klabbers, G. A., & Vingerhoets A. J. J. M. (2021). **Satisfaction and specific and non-specific therapy factors: haptotherapy from a patient perspective**. International Journal of Haptonomy & Haptotherapy, 3: 20-29.
- Klabbers, G. A., & Vingerhoets, A. J. J.M. (2021). **Haptotherapy and crying: an exploratory study**. International Journal of Haptonomy & Haptotherapy, 4: 30-35.
- Terpstra, P. (2021). **Haptotherapy for children and parents: The potential effects and how it works A single-case sub-study and a qualitative sub-study**. International Journal of Haptonomy & Haptotherapy, 2: 10-19.
- Klabbers, G. A., & Vingerhoets A. J. J. M. (2021). **What is the effect of Haptotherapy on patients with chronic pain?** International Journal of Haptonomy & Haptotherapy, 1: 1-9.
- Swaay, A. v., Vissers K., Engels Y., & Groot M. (2021). **Haptotherapy for patients with cancer; experience of haptotherapists and reasons for consultation: A survey among haptotherapists**. Complementary Therapies in Clinical Practice, 43(101352): 1- 8.
- Visser A. (2019). **The use and evaluation of haptotherapy by cancer patients**. International Journal of Haptonomy & Haptotherapy, 4: 14-22.
- Pollmann, M., van Rooij, F. & Rodenburg, R. (2018). **Haptotherapie voor kinderen en ouders: een case-based time-series-onderzoek naar boze buien, acceptatie, affectieve ouder-kind interactie en opvoedingsbelasting**. Kind Adolescent 39, 297–319.
- Klabbers G. A., Paarlberg K. M. & Vingerhoets A. J. J. M. (2018). **Does Haptotherapy benefit mother-child bonding?** International Journal of Haptonomy & Haptotherapy, 3: 1-7.
- Klabbers, G. A., Wijma K., Paarlberg K. M., Emons W. H. M., & Vingerhoets A. J. J. M. (2017). **Haptotherapy as a new intervention for treating fear of childbirth: a randomized controlled trial**. Journal of Psychosomatic Obstetrics and Gynaecology, 40(1): 38-47.
- Kemper, H. C. G. (2017). **Haptotherapy and science**. International Journal of Haptonomy & Haptotherapy, 3: 33-49.
- Klabbers, G. A., van Bakel, H. J., van den Heuvel, M., & Vingerhoets, A. J. (2016). **Severe fear of childbirth: its features, assesment, prevalence, determinants, consequences and possible treatments**. Psihologijske teme, 25(1), 107-127.
- Bosscher, R., van Leeuwen, A., & Pluimers, C. (2013). **The clinical effectiveness of haptotherapy in routine practices**. International Journal of Haptonomy & Haptotherapy, 2: 7-8
- Visser, A., Schoolmeesters, A., Berg, M. van den, Schell, N., Gelder, R. de, & Borne, B. van den (2011). **Methodological reflections on body–mind intervention studies with cancer patients**. Patient education and counseling, 82(3): 325-334.

- Klabbers, G. A., Wijma, K., Paarlberg, K. M., Emons, W. H., & Vingerhoets, A. J. (2014). **Treatment of severe fear of childbirth with haptotherapy: design of a multicenter randomized controlled trial.** *BMC complementary and alternative medicine*, 14(1), 1-10.
- Klabbers, G. A. (2013). **Four-Dimensional Symptom Questionnaire (4DSQ) in the Primary Healthcare Practice of Therapists.** *International Journal of Haptonomy & Haptotherapy*, 3, 9-24.
- Berg, M. van den, Visser, A., Schoolmeesters, A., Edelman, P., & Borne, B. van den. (2006). Evaluation of haptotherapy for patients with cancer treated with chemotherapy at a day clinic. *Patient Education and Counseling*, 60(3): 336-343.

Review

- Elbers, E., Duyndam, J. (2018). **Haptonomy and resilience: A literature overview.** *International Journal of Haptonomy & Haptotherapy*, 3: 15-25.

Visie

- Klabbers, G. A. (2020). **Impaired ability to feel: indication for haptotherapy.** *International Journal of Haptonomy & Haptotherapy*, 3: 12-14.
- Duyndam, J. (2013). **Haptotherapy and empathy.** *International Journal of Haptonomy & Haptotherapy*, 1: 1-6
- Veldman F. (2001). **Philosophy behind science. Confirming affectivity, the dawn of human life: the pre-, peri- and postnatal affective-confirming. Haptonomic accompaniment of parents and their child.** *Neuro endocrinology letters*, 22(4), 295-304.

Reflective Practice

- Wibbels-Pancras, F. (2021). **From surviving to living after a stroke An initiative to structuring treatment after a CVA from the haptotherapeutic perspective.** *International Journal of Haptonomy & Haptotherapy*, 5: 36-45.

- Scharstuhl, T., Banning, T. van (2020). **Releasing early, childhood fears through haptotherapeutic guidance in water; experiences of a therapist and a client.** *International Journal of Haptonomy & Haptotherapy*, 4: 15-19.
- Rijsselberg, I. M. T. (2020). **Haptotherapy in New York: Workshop for the Westchester Group Psychotherapy Society.** *International Journal of Haptonomy & Haptotherapy*, 2: 10-11.
- Scharstuhl, T. (2020). **Postnatal parent-child guidance in water.** *International Journal of Haptonomy & Haptotherapy*, 1: 1-9.
- Rijsselberg I. M. T. (2019). **The role of haptotherapy in treating parentification.** *International Journal of Haptonomy & Haptotherapy*, 2: 4-11.
- Los-de Mare, C. H. (2019). **Haptotherapy as supplement to systemic constellations in healing trauma.** *International Journal of Haptonomy & Haptotherapy*, 1: 1-3.
- Nieuwmegen, F. van (2018). **When touch is not common practice: The haptonomic approach and therapy for higher-functioning children and adults diagnosed with autism spectrum disorder (ASD).** *International Journal of Haptonomy & Haptotherapy*, 4: 26-35.
- Plooij, E. (2018). **When Touch is Required: From the practice of the psychologist using the body-oriented method.** *International Journal of Haptonomy & Haptotherapy*, 2: 8-14.
- Rijsselberg I. M. T. (2017). **Haptotherapy and burnout.** *International Journal of Haptonomy & Haptotherapy*, 4: 50-60.
- Boot, B., Dalen, S. van (2014). **Haptotherapy and high-level sport performance.** *International Journal of Haptonomy & Haptotherapy*, 1: 1-11.
- Wolf, M. de (2014). **Guiding in the answer to pain.** *International Journal of Haptonomy & Haptotherapy*, 2: 12-23.

9 Werkgroep Domeinbeschrijving

Werkgroep Domeinbeschrijving, versie 2023

- Mw. M.E. de Jonge, directeur Vereniging van Haptotherapeuten (VVH)
- Dhr. dr. G.A. Klabbers, Gz-Haptotherapeut, Fysiotherapeut en Postdoctoraal onderzoeker Haptotherapie
- Mw. M.T.F. Pollmann, Gz-Haptotherapeut, docent Haptotherapie en Bestuurslid van de Vereniging van Haptotherapeuten (VVH)

Samenstellers versie 2009 waarop de versie 2023 is doorontwikkeld

- Mw. F.M.T. Booijink, Gz-Haptotherapeut en Fysiotherapeut
- Mw. drs. P.M. Bouwman, Gz-Haptotherapeut en Gestaltpsychotherapeut
- Dhr. J. Guichelaar, Gz-Haptotherapeut en Fysiotherapeut
- Mw. T.M.B. Huisman, Gz-Haptotherapeut en Fysiotherapeut
- Mw. M.E. de Jonge, directeur Vereniging van Haptotherapeuten (VVH)
- Dhr. dr. G.A. Klabbers, Gz-Haptotherapeut en Fysiotherapeut
- Mw. S. Taat-Piena, Gz-Haptotherapeut en Fysiotherapeut
- Dhr. drs. R.H. de Vos, Orthopedagoog, Haptotherapeut
- Mw. J.M.P. Wijnakker, Gz-Haptotherapeut

Vaststelling Domeinbeschrijving Haptotherapie

Deze Domeinbeschrijving Haptotherapie 2023 is vastgesteld door de Algemene Ledenvergadering van de Vereniging van Haptotherapeuten (VVH) op 6 juni 2023.

---

¹ De Domeinbeschrijving Haptotherapie maakt onderdeel uit van de kwaliteitsdocumenten van de Vereniging van Haptotherapeuten (VVH), samen met het Beroepscompetentieprofiel Gz-Haptotherapeut, de Beroepscode Gz-Haptotherapeut en de checklist kwaliteitssysteem Wet Kwaliteit, Klachten en Geschillen Zorg (WKKGZ).

Vereniging van Haptotherapeuten (VVH)

Eerste Keucheniusstraat 35 H

1051 HP Amsterdam

T 020 488 71 16

E info@haptotherapeuten-vvh.nl

I haptotherapeuten-vvh.nl